

Karies

Syfte

Stöd och vägledning i allmäntandvården för rationell kariesterapi i barn och ungdomstandvården.

Rutin

5 råd för mindre karies hos små barn

1. Lär ut tandborstning konkret
2. Använd enkla budskap: fluorid, låt tänderna vila, drick vatten
3. Ge rådet att undvika nappflaska på natten
4. Använd tolk om patienten har annat modersmål än svenska
5. Om karies finns, utred orsakerna och ge individuella råd

Behandlingsprinciper 0-3 år

Tandborstning med fluoridtandkräm, om möjligt kan kaviteter täckas med tunt lager av glasjonomer.

Upprepa behandlingen varannan månad till dess att kariesaktiviteten är avstannad och **egenvården** (tandborstning och begränsning av sockerintag) **fungerar**.

1. Om karies finns, utred orsakerna och ge individuella råd

Behandlingsprinciper 3-6 år

- ✓ Avstannad karies (svart, hård yta) lämnas utan åtgärd.
- ✓ Karies i primära incisiver – puts med fluorinnehållande pasta.
- ✓ Aktiva kariesläsioner med kavitetsbildning – fyllningsterapi GPA/Compomer.
- ✓ Djupa dentinkaries läsioner – partiell kariesexkavering – temporär fyllning med IRM/GPA.
- ✓ Symptomatiska tänder med pulpaläsion och nekrotiska tänder extraheras.

1. Om karies finns, utred orsakerna och ge individuella råd

Behandlingsprinciper 7-12 år

- ✓ Avstannad karies i mjölkttänderna lämnas utan åtgärd.
- ✓ Tänder med kort funktionstid kvar – temporära fyllningar alternativt extraktion för att underlätta munhygien och förebygga infektion i molarer, särskilt 04:or där extraktion ofta är att föredra.
- ✓ Aktiva kariesläsioner med kavitetsbildning – fyllningsterapi GPA/Compomer

- ✓ Viktigt att använda approximant skydd vid lagning av 05:or distalt för att undvika borrhskador på första molarens mesialyta.

1. Om karies finns, utred orsakerna och ge individuella råd

Behandlingsprinciper permanent bett

Vad som bör betraktas som ett funktionellt och estetiskt godtagbart bett inom barn- och ungdomständerna:

- ✓ Som vi ser det bör en tandbåge på en ung vuxen av estetiska skäl inte ha synliga luckor i området 5-5 och av funktionella skäl utöver detta även ha ett dubbelsidigt molarstöd. Detta behöver dock inte ligga inom region 6-6 utan kan anpassas till individuella bettförhållanden.
- ✓ Överväg andra lösningar än rotfyllning av unga permanenta molarer p g a dålig långtidsprognos.

1. Om karies finns, utred orsakerna och ge individuella råd

Kariesförebyggande metoder med evidens

- ✓ Daglig exponering av låga doser av fluorid i alla åldrar.
- ✓ Den bästa och mest kostnadseffektiva egenvården är tandborstning 2 gånger/dag med fluorid tandkräm.
- ✓ De bästa professionella metoderna är applikation av fluoridlack 2-4 gånger/år och fissurförsegling av den första och andra molarens ocklusalyta (nyerupterad, dvs inom 2 år).

Ändringshistorik

Datum	Ändring	Utförd av
2020-02-04	Giltighetstid uppdaterad.	Cecilia Madsen, övertandläkare pedodonti
Februari 2019	Ny rutin 2019	Cecilia Madsen, övertandläkare pedodonti